

De volgende piketpaal

TEKST: ANNEMIEK VAN LOON, DE BOMENCONSULENT

Dat boomverzorgers pioniers zijn weten we al 40 jaar. Het vak boomverzorger is uit nieuwsgierigheid geboren, is in de praktijk ontkiemd en heeft in de loop der jaren verschillende vertakkingen gekregen in het onderwijs. Vorige keer schreven we op deze plek al over het kwalificatiedossier waardoor boomverzorging als opleiding binnen het MBO stevig staat. Na deze mijlpaal zet de VHG samen met het onderwijs de volgende piketpaal uit om een doorlopende leerlijn Boomverzorging gestalte te geven.

Hogeschool Larenstein. Foto: Ben ter Mull

Pionieren

Studenten met een ambitie in het bomenvak waren tot voor kort nog aangewezen op groene opleidingen waarin bomen een bijrol speelden. Er was veel creativiteit voor nodig om je te mogen verdiepen in boomverzorging, de stadsboom of groeiplaatsonderzoek. Een stage of afstudeer-opdracht was binnen de hbo-opleidingen Bos- en natuurbeheer of Tuin- en landschapsinrichting vaak de enige mogelijkheid om het accent meer op de individuele boom te leggen. Met de genoemde creativiteit en een stevige

portie eigenwijsheid kon zo toch een bomenroute worden gevolgd binnen opleidingen waar de standaarden vaak de grootste obstakels vormden. Voor boombeheer was bosbouw de standaard en bij groeiplaatsen werd bemestingsleer als referentie gehanteerd. Achteraf gezien heeft deze klassieke basis uit de bosbouw en bodemkunde ook zo zijn voordelen en heeft het voor een solide groei van het vak gezorgd. Bovendien heeft het een fijne pioniersgeest opgeleverd binnen onze branche.

Doorlopende leerlijn

In een doorlopende leerlijn sluit de inhoud van de verschillende onderwijsniveaus op elkaar aan. Er is sprake van samenhang en een vloeiende overgang tussen de verschillende opleidingen. Binnen de landelijke kwalificatiestructuur worden verschillende niveaus onderscheiden. Hieronder worden de niveaus globaal beschreven.

1. entreeopleiding
2. basisberoepsopleiding
3. vakopleiding
4. middenkader
5. specialistenopleiding
6. associate degree
7. bacheloropleiding
8. masteropleiding

In dit oerwoud aan cursussen en certificaten zien veel geïnteresseerden door het bos de boom niet meer

Door het oerwoud de boom niet meer zien

Op veel niveaus zijn er inmiddels certificaten te behalen en keuzevakken te volgen waarin bomen de hoofdrol spelen. Daarmee is er nog geen doorlopende leerlijn. Een doorlopende leerlijn maakt van de 'bomenroute' binnen het onderwijs een doorgaande in plaats van een toeristische route. Om jezelf te specialiseren in het bomenvak is er naast de mbo-opleiding en de hbo-leergang 'Bomen en stedelijke omgeving' een keur aan cursussen. In dit oerwoud aan cursussen en certificaten zien veel geïnteresseerden door het bos de boom niet meer. Vaak is onduidelijk wat de standaard, de noodzaak of de waarde van de cursus of het certificaat is.

Project 'Doorlopende leerlijn bomen'

Met het nieuw gestarte project inventariseert het platform Boomspecialisten van de VHG in nauw overleg met partijen zoals onderwijs, commerciële opleiders en opdrachtgevers wat nodig is op welk onderwijsniveau. Deze inventarisatie van onderwijsniveaus, kennis, vaardigheden en functies zal de grondslag vormen voor de doorlopende leerlijn Boomverzorging. De inventarisatie maakt duidelijk waar nog leemtes zijn in het aanbod. Het doel is dat uiteindelijk alle niveaus van mbo-niveau 1 tot en met de masterfase op elkaar aansluiten, zodat een duidelijke en vloeiende bomenlijn te volgen is in het reguliere onderwijs. Voor bedrijven en beroepsbeoefenaars wordt dan inzichtelijk welke opleiding voor welke functie noodzakelijk is. Eind 2023 zal de projectgroep de inventarisatie met de aanbevelingen klaar hebben.

VAN 'T VAT

JITZE KOPINGA

'Is er de afgelopen 30, 40, 50 jaar iets op de markt rond de boomverzorging verschenen en weer verdwenen wat je betreft? Iets dat beloftevol was?'

Bijvoorbeeld een manier van wondverzorging, een apparaat, grondverbeteraar of wat dan ook?

Van meet af aan zijn in het boomverzorgingsvak veel 'nieuwe' methoden en producten op de markt verschenen en ook weer verdwenen. Ik ken er geen waarvan ik het verdwijnen betreurt. Hiervoor was altijd wel een logische oorzaak of reden; vaak gepaard aan ontwikkelingen in de stand van vakkennis en (digitale) techniek. Overigens zijn veel producten niet zomaar in het niet verdwenen, maar gaandeweg doorontwikkeld en verbeterd. Denk maar aan klimtechnieken die steeds geavanceerder en veiliger zijn geworden. Of de manier waarop 'boomchirurgie' drastisch is bijgesteld nadat bekend werd dat het soms meer schadelijk dan goed was voor een boom. Ook is er gaandeweg heel wat verbeterd of toegevoegd aan de methoden en apparatuur om bijvoorbeeld de bodem te verbeteren of bomen te onderzoeken. Zo zijn de aanwasboor en andere enigszins destructieve methoden inmiddels verdrongen door apparatuur zoals de picus tomograaf. Waarmee niet is gezegd dat alle oude methoden geheel onbruikbaar zijn geworden, want een enkele keer worden die nog wel eens toegepast. Per slot is het nog steeds de deskundige boomverzorgers die moet afwegen welke informatie hij/zij over een boom wil hebben en hoe die het meest doeltreffend of toereikend kan worden verkregen. Kortom, boomverzorging is nog steeds een dynamisch vak en de technische ontwikkelingen in het vakgebied volgen die dynamiek.

Boombioloog Jitze Kopinga van Kopinga Boomadvies, geeft in elk nummer van Bomen antwoord op een boombiologische vraag. **Heb je een vraag? Of wil je reageren op het antwoord van Jitze?** Mail je vraag of reactie dan aan de redactie: vakblad@kpb-isa.nl